

Pvm
25.10.2006

Dnro
17/600/2006

Viite: NUORTEN TYÖPAJATOIMINNAN YLEISET
PERUSTEET JA SUOSITUKSET

Asia: OPETUSMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Nuorten työpajatoiminta on viimeisen kymmenen vuoden aikana kehittynyt huomattavasti ja toiminnan sisältömuutokset ovat olleet nopeita sekä toimintaympäristön vaatimuksiin vastaavia. Opetusministeriö on määritellyt neljä (4) toiminnan yleistä perustetta. Perusteiden sisältöjä on avattu luvuissa 2 ja 3 työpajan ja pajalle ohjatun nuoren näkökulmista. Luku 4 sisältää nuorten työpajatoimintaa koskevia suosituksia ja luvussa 5 kuvataan perusteiden ja suositusten soveltaminen.

Päätöksen perustana on nuorisolain 72/2006, 1 ja 7§.

1. Nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet:

1) Työpajatoiminta sijoittuu julkisen sektorin palvelukokonaisuudessa sosiaalialan palvelujen ja avoimien koulutus- ja työmarkkinoiden välimaastoon ja on moniammatillista toimintaa. Työpajatoiminta tarjoaa asiakasta tukevaa toimintaa asiakaskohtaisesti ja yhteisesti sovitun määräjän puitteissa.

Työpaja tarjoaa mahdollisuuden ohjattuun ja tuettuun työntekoon sekä räätälöityyn polkuun koulutukseen, sen loppuunsaamiseen tai avoimille työmarkkinoille työllistymiseen. Työpajatoiminnassa pajalainen tekee työtä ja valmentautuu työn avulla. Työpajajakso määritellään aina yksilöllisesti.

2) Työpajatoiminta toteuttaa varhaisen puuttumisen ja yhteisöllisyyden periaatteita ja soveltaa tekemällä oppimisen ja motivoimisen menetelmiä. Työpajatoiminnassa hyödynnetään eri toimialojen erityisosaamista siten, että niistä kootaan pajalaisen tavoitteita vastaava palvelu- ja toimenpidekokonaisuus. Pajalaisella itsellään on keskeinen asema tavoitteiden asettamisessa ja työpajajaksoa koskevan suunnitelman laatimisessa. Työpajajakson aikana tavoitteiden saavuttamista ja pajatoimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Työpaja raportoi toteutuneet pajatoimenpiteet ja tulokset pajalaiselle ja palvelun tilaajalle. Työpajatoiminnalla on oltava asiakirjahallintajärjestelmä.

3) Pitkäjänteisen ja tuloksekkaan työpajatoiminnan edellytys on ammatillisesti osaava henkilökunta. Pitkäjänteinen työskentely edellyttää, että enemmistö työpajan henkilöstöstä on vakinaisia työntekijöitä ja että heillä on mahdollisuus suunnitella toiminnan sisältöjä. Moniammatillisen verkoston luominen ja ylläpito edellyttävät vakinaisia työntekijöitä toimiakseen tehokkaasti.

Nuorten työpajatoiminnan toteuttaminen edellyttää nuorten tarpeet huomioon otavien menetelmien osaamista ja nuorille kohdennettua toimintaa. Jos työpajatoimin-

nan yhteydessä on myös muille kuin nuorille suunnattua toimintaa, edellyttää nuorten työpajatoiminnan toteuttaminen nuorten tarpeet huomioon ottavien menetelmien osaamista ja nuorille kohdennettua toimintaa.

4) Paikallista työpajatoimintaa ohjaa ja kehittää asiantuntijoista koostuva ohjaus- tai johtoryhmä. Asiantuntijat edustavat niitä tahoja, joiden lähettämille nuorille asiakkaille palveluja tarjotaan ja jotka ovat keskeisiä kumppaneita palvelujen toteuttamisessa. Ohjaus- tai johtoryhmän tehtävä on ohjata, ennakoida ja arvioida niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat työpajapalvelun sisältöihin. Ohjaus- tai johtoryhmä yhteensovittaa strategisia toimintoja, suuntaa toiminnan sisältöjä ennakoitaviin tarpeisiin sekä analysoi työpajatoiminnan kokonaisuutta paikallisesti.

2. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteet ja tehtävät:

- 1) Työpajatoiminta parantaa pajatoimintaan osallistuvan nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun tai päästä avoimille työmarkkinoille. Lisäksi työpajatoiminta parantaa nuoren elämähallintataitoja yksilöllisesti sovitun määrääjän puitteissa. Nuori pajalainen tekee työpajalla työtä omien edellytystensä mukaan tavoitteena työvalmiuksiensa ja elämähallintataitojensa paraneminen.
- 2) Työpajatoiminta ohjaa pajalaista työn avulla hyödyntäen yksilö- että ryhmäohjausta. Työpajajakso on nuorelle siirtymävaihe koulutukseen tai työelämään. Palkkatuella työllistämisen tai harjoittelu ilman ohjaavaa ja elämähallintataitoja tukevaa sekä työvalmennusta antavaa toimintaa ei katsota työpajatoiminnaksi.
- 3) Työpajatoiminta on moniammatillista työtä. Moniammatillisuus tarkoittaa, että työpajalla on yksilö- ja työvalmennusosaamista ja että työpaja on osa paikallista moniammatillista verkostoa.
- 4) Työpajatoiminnan toteuttamista ja kehittämistä ohjaa työpajatoiminnan suunnitelma.
- 5) Työpaja kirjaa ja raportoi nuoren edistymisen ja antaa asianmukaisen palautteen pajalaiselle ja palveluntilaajalle. Palautteen tulee sisältää arviointia tuloksien saavuttamisesta sekä noudattaa henkilötietolakia 523/1999, 5-13§.
- 6) Työpajatoiminta seuraa toimintansa vaikuttavuutta. Työpaja seuraa nuoren asiakkaansa sijoittumista työpajakson jälkeen. Työpajan vaikuttavuus mitataan sillä, miten pajalaiset sijoittuvat pajajakson aikana, puolivuotta ja vuosi pajajakson jälkeen joko koulutukseen, työhön, muuhun ohjattuun toimintaan tai työttömäksi.
- 7) Nuorten työpaja laatii ennaltaehkäisevän päihde- ja huumetyöohjelman tai käyttää ja soveltaa paikallista hyväksyttyä ohjelmaa.

3. Nuorten työpajatoiminnan perusteet pajalle ohjatun tai tulevan nuoren näkökulmasta:

1) Nuorten työpajatoiminta sijoittuu nuoren elämänvaiheen tärkeisiin saumakohtiin. Jokoinen ensimmäiseen nivelvaiheeseen, jolloin nuori valmistautuu ja etsii ammattiin johtavaa koulutusta tai sitten siirryttäessä koulutuksesta tai työttömyydestä työelämään. Koska yhteiskunnalliset muutokset mm. työkasvatuksen vastuissa ovat muuttaneet nuoren integroitumista yhteiskuntaan, työhön ja instituutioihin, niin työpajatoiminta tarjoaa yhden joustavan mahdollisuuden korvata niitä sosiaalistumisen ja integroitumisen puutteita, mitä kodin, koulun tai työmarkkinoiden muutokset aiheuttavat.

2) Työpajajaksolle ohjatulle nuorelle laaditaan aina henkilökohtainen pajasuunnitelma. Nuori osallistuu itse suunnitelman laatimiseen ja tavoitteiden asettamiseen sekä tulosten arviointiin

3) Nuorten työpajatoiminta tukee nuoren elämänhallinnan taitoja, sosiaalista vahvistumista ja omatahtista yhteisöllistä kasvua sekä tekemällä oppimista.

Työpajatoiminta tarjoaa nuorelle mahdollisuuden tutustua työelämään työtä tekemällä. Työpajatoiminta auttaa nuorta löytämään vahvuutensa, tekemään realistisen suunnitelman tulevaisuudestaan sekä tukee nuoren sisäistä kasvua yksilönä ja työpajayhteisön jäsenenä.

4) Nuorten työpajatoiminta tarjoaa nuorella moniammatillisen verkoston palvelut, jossa eri sektoreiden osaaminen ja toimivalta luovat toisiaan tukevan kokonaisuuden, jolla on jatkumo myös työpajajakson jälkeen.

5) Nuori voi tulla työpajalle ilman viranomaisen ohjausta. Tällöin työpaja etsii yhdessä nuoren kanssa nuoren tilanteeseen sopivan vastuuviranomaisen.

4. SUOSITUKSIA NUORTEN TYÖPAJATOIMINTAAN:

1) Työpajatoiminta voi toimia myös kotouttamista tukevana toimintana silloin kun sillä on siihen riittävä ammatillinen osaaminen

2) Työpajatoiminta voi toimia aloitteentekijänä paikallistasolla moniammatillisen työn organisoinnissa ja käynnistämisessä sekä nuorisopoliittisen strategian laatimisessa.

3) Työpajatoiminnan kirjanpidosta tulee ilmetä riittävällä tarkkuudella työpajan tulot ja kustannukset.

4) Nuorten työpajatoimintaa toteutetaan osana kunnallista nuorisotyötä. Nuorisolaki 72/2006, 7§.

5. PERUSTEIDEN JA SUOSITUSTEN SOVELTAMINEN

Työryhmä ehdottaa seuraavia siirtymäaikoja sovellettavaksi päätettäessä nuorisotoimen valtionavun myöntämisestä nuorten työpajatoimintaa harjoittaville toimijoille:

a) kahden (2) vuoden siirtymäaika niille toimijoille, joilla on ollut nuorten työpajatoimintaa yhtäjaksoisesti viisi (5) vuotta tai sitä pidemmän ajan,

b) kolmen (3) vuoden siirtymäaika niille toimijoille, joilla on ollut nuorten työpajatoimintaa yhtäjaksoisesti alle viisi (5) vuotta tai jotka perustavat nuorten työpajatoiminnan.

Tavoitteena on, että vähimmäistunnusmerkit täyttyisivät ehdotettujen siirtymäaikojen puitteissa kaikilla niillä nuorten työpajapalvelujen toteuttajilla, joille myönnetään nuorisotoimen valtionapua. Vuonna 2006 tiedotetaan työpajapalvelujen ylläpitäjiä ja toimijoita tulossa olevasta tavoitteesta ja vähimmäistunnusmerkkien siirtymäaika aletaan laskemaan vuoden 2007 alusta.

Tämän päätöksen soveltamisajoista voidaan poiketa erityisestä syystä opetusministeriön päätöksellä.

Kulttuuriministeri

Tanja Saarela

Ylitarkastaja

Jaana Hätälä